

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos aplinkos ministro
2011 m. lapkričio 11 d. įsakymu Nr. D1-870
(Lietuvos Respublikos aplinkos ministro
2024 m. lapkričio 4 d. įsakymo Nr. D1-373
redakcija)

**STICHINIŲ, KATASTROFINIŲ METEOROLOGINIŲ IR HIDROLOGINIŲ REIŠKINIŲ
RODIKLIAI**

1. Nustatomi stichinių, katastrofinių meteorologinių ir hidrologinių reiškinių rodikliai yra šie:

Reiškiniai		Rodikliai	
		matavimo vienetas	įvertinimas, dydis, kritinė riba
1.1.	Stichinis meteorologinis reiškinys		
1.1.1.	Labai smarkus vėjas		
1.1.1.1.	Visose savivaldybėse, išskyrus Klaipėdos miesto, Klaipėdos rajono, Kretingos rajono, Palangos miesto, Neringos, Šilutės rajono savivaldybes	maksimalus vėjo greitis 10 metrų aukštyje (m/s)	$\geq 24 < 33$
1.1.1.2.	Klaipėdos miesto, Klaipėdos rajono, Kretingos rajono, Palangos miesto, Neringos, Šilutės rajono savivaldybėse	maksimalus vėjo greitis 10 metrų aukštyje (m/s)	$\geq 28 < 33$
1.1.1.3.	Lietuvos Respublikos teritorinėje jūroje ir Klaipėdos valstybiniame jūrų uoste	maksimalus vėjo greitis 24 metrų aukštyje (m/s)	$\geq 28 < 33$
1.1.2.	Labai smarkus lietus	kritulių kiekis (mm); trukmė (val.)	50–80; ≤ 12
1.1.3.	Ilgai trunkantis labai smarkus lietus	kritulių, iškritusių per 5 paras ir trumpiau, kiekis viršija mėnesio standartinę klimato normą (kartais)	2–3
1.1.4.	Labai smarkus snygis	kritulių kiekis (mm); sniego dangos priaugis (cm); trukmė (val.)	20–30; 20–30; ≤ 12
1.1.5.	Labai smarki pūga	vidutinis vėjo greitis (m/s); matomumas (m); trukmė (val.)	15–20; ≤ 1000 ; ≥ 12
1.1.6.	Labai stambi kruša	ledėkų skersmuo (mm)	≥ 20
1.1.7.	Labai smarkus sudėtinis apšalas	apšalo storis / skersmuo ant lijudros stovo laidų (mm)	≥ 35

1.1.8.	Labai smarki lijundra	apšalo storis / skersmuo ant lijundros stovo laidų (mm)	≥ 20
1.1.9.	Labai smarki šlapio sniego apdraba	apšalo storis / skersmuo ant lijundros stovo laidų (mm)	≥ 35
1.1.10.	Speigas	minimali oro temperatūra (°C); speigo trukmė (iš eilės einančių parų skaičius)	≤ -30 ; 1–3
1.1.11.	Kaitra	maksimali oro temperatūra (°C); kaitros trukmė (iš eilės einančių parų skaičius)	≥ 30 ; ≥ 3
1.1.12.	Šalna aktyviosios augalų vegetacijos laikotarpiu	paros vidutinė oro temperatūra (°C); oro (dirvos paviršiaus) temperatūra (°C)	≥ 10 ; <0
1.1.13.	Sausra augalų vegetacijos laikotarpiu	30 parų vidutinės oro temperatūros vidurkis (°C); temperatūros ir kritulių indekso (TPI), 30 iš eilės einančių parų vidurkis (skaitine reikšme)	≥ 5 ; <3,5
1.1.14.	Sausra miškuose	kompleksinis miškų gaisringumo rodiklis (skaitine reikšme); miškų gaisringumo klasė (skaitine reikšme)	$\geq 10\ 000$; 5
1.1.15.	Labai tirštas rūkas	matomumas (m); trukmė (val.)	≤ 100 ; ≥ 12
1.1.16.	Labai smarki audra (pavojingų meteorologinių reiškinių kompleksas: perkūnija ir smarkus lietus, ir (ar) škvalas, ir (ar) kruša)	perkūnija (faktas); kritulių kiekis (mm); trukmė (val.); maksimalus vėjo greitis (m/s); ledėkų skersmuo (mm)	yra; ≥ 15 ; ≤ 12 ; ≥ 15 ; ≥ 6
1.1.17.	Žiemos reiškinių kompleksas (pavojingų meteorologinių reiškinių kompleksas: smarkus snygis ir smarki šlapio sniego apdraba ir (ar) smarkus sudėtinis apšalas)	kritulių kiekis (mm); trukmė (val.); smarki šlapio sniego apdraba ir (ar) sudėtinis apšalas (faktas); vidutinė 1 valandos oro temperatūra (°C)	≥ 7 ; ≤ 12 ; yra; ≥ -3 – ≤ 3
1.1.18.	Ilgas lietingas laikotarpis	laikotarpis; pradžia: dieną, kai prieš tai buvusių 60 d. kritulių suma yra didesnė už šio	gegužės 1–spalio 31 d.; $\geq 2,8$;

		laikotarpio kritulių sumos daugiametį vidurkį (standartinis nuokrypis); pabaiga: 10 d. iš eilės reiškinio rodiklis mažesnis už šio laikotarpio kritulių sumos daugiametį vidurkį (standartinis nuokrypis)	<2,8
1.2.	Katastrofinis meteorologinis reiškinys		
1.2.1.	Labai smarkus vėjas		
1.2.1.1.	Visose savivaldybėse	maksimalus vėjo greitis 10 metrų aukštyje (m/s)	≥ 33
1.2.1.2.	Lietuvos Respublikos teritorinėje jūroje ir Klaipėdos valstybiniame jūrų uoste	maksimalus vėjo greitis 24 metrų aukštyje (m/s)	≥ 33
1.2.2.	Labai smarkus lietus		
		kritulių kiekis (mm); trukmė (val.)	>80 ; ≤ 12
1.2.3.	Ilgai trunkantis labai smarkus lietus	kritulių, iškritusių per 5 paras ir trumpiau, kiekis viršija mėnesio standartinę klimato normą (kartais)	>3
1.2.4.	Labai smarkus snygis		
		kritulių kiekis (mm); sniego dangos priaugis (cm); trukmė (val.)	>30 ; >30 ; ≤ 12
1.2.5.	Labai smarki pūga		
		vidutinis vėjo greitis (m/s); matomumas (m); trukmė (parų skaičius)	>20 ; ≤ 500 ; ≥ 1
1.2.6.	Labai smarkus speigas		
		minimali temperatūra ($^{\circ}\text{C}$); trukmė (iš eilės einančių parų skaičius)	≤ -30 ; >3
1.3.	Stichinis hidrologinis reiškinys		
1.3.1.	Upės nusekimas (kai vandens debitas upėje sumažėja iki reikšmės, mažesnės už nustatytą gamtosauginį debitą)	vandens debitas (m^3/s)	
1.3.1.1.	Nemune ties Kaunu LKS (x: 492226.2878; y: 084459.859)	m^3/s	≤ 120
1.3.1.2.	Neryje ties Vilniumi LKS (x: 582278.7717; y: 062462.522)	m^3/s	$\leq 51,5$
1.3.1.3.	Neryje ties Jonava LKS (x: 518646.7856; y: 6104397.717)	m^3/s	$\leq 65,6$

1.3.1.4.	Nevėžyje ties Panevėžiu LKS (x: 516828.8548; y: 178227.252)	m ³ /s	≤0,13
1.3.1.5.	Šventojoje ties Ukmerge LKS (x: 548878.151; y: 6123822.76)	m ³ /s	≤10,1
1.3.1.6.	Akmenoje-Danėje ties Klaipėda LKS (x: 320352.2468; y: 6178902.08)	m ³ /s	≤0,30
1.3.1.7.	Vilnelėje ties Vilniumi LKS (x: 583504.2886; y: 6061077.989)	m ³ /s	≤2,00
1.3.1.8.	Bartuvoje ties Skuodu LKS (x: 345716.284; y: 6241331.167)	m ³ /s	≤0,21
1.3.1.9.	Jūroje ties Taurage LKS (x: 390673.8037; y: 6125228.953)	m ³ /s	≤1,35
1.3.2.	Labai aukštas vandens lygis	vandens lygio pakilimas virš vandens matavimo stoties nulinio lygio pagal Lietuvos valstybinę aukščių sistemą LAS07 (toliau – LAS07) (cm); vandens lygio pakilimas pagal LAS07 (m)	
1.3.2.1.	Akmenoje-Danėje ties Klaipėda LKS (x: 320352.2468; y: 6178902.08)	cm; m	≥280; ≥2,20
1.3.2.2.	Akmenoje-Danėje ties Kretinga LKS (x: 326446.0646; y: 6195987.269)	cm; m	≥420; ≥9,33
1.3.2.3.	Šysoje ties Šilute LKS (x: 339876.1068; y: 6136440.684)	cm; m	≥305; ≥2,47
1.3.2.4.	Varėnėje ties Varėna LKS (x: 536221.2896; y: 6012660.561)	cm; m	≥293; ≥102,62
1.3.2.5.	Šalčioje ties Valkininkais LKS (x: 555121.262; y: 6023049.3)	cm; m	≥370; ≥119,19
1.3.2.6.	Nemune ties Druskininkais LKS (x: 498923.6879; y: 5986795.849)	cm; m	≥1050; ≥87,94
1.3.2.7.	Kauno mariose ties Birštonu	cm;	≥950;

	LKS (x: 502169.7768; y: 6052996.802)	m	$\geq 48,62$
1.3.2.8.	Nemune ties Kaunu (Lampėdžiai) LKS (x: 488301.2589; y: 6085610.49)	cm; m	≥ 510 ; $\geq 25,13$
1.3.2.9.	Nemune ties Smalininkais LKS (x: 409690.9659; y: 6104970.222)	cm; m	≥ 810 ; $\geq 15,43$
1.3.2.10.	Nemune (Rusnės atšakoje) ties Panemune LKS (x: 366054.1007; y: 6107524.721)	cm; m	≥ 560 ; $\geq 7,62$
1.3.2.11.	Nemune (Rusnės atšakoje) ties Šilininkais LKS (x: 345098.891; y: 6120829.754)	cm; m	≥ 550 ; $\geq 5,61$
1.3.2.12.	Nemune (Atmatos atšakoje) ties Rusne LKS (x: 333693.833; y: 6132670.402)	cm; m	≥ 288 ; $\geq 1,35$
1.3.2.13.	Gėgėje ties Plaškiais LKS (x: 355518.5593; y: 6118442.626)	cm; m	≥ 425 ; $\geq 4,37$
1.3.2.14.	Leitėje ties Kūlynais LKS (x: 339937.9388; y: 6126490.366)	cm; m	≥ 245 ; $\geq 1,57$
1.3.2.15.	Šventojoje ties Ukmerge LKS (x: 548878.151; y: 6123822.76)	cm; m	≥ 400 ; $\geq 52,55$
1.3.2.16.	Nevėžyje ties Panevėžiu LKS (x: 516828.8548; y: 6178227.252)	cm; m	≥ 450 ; $\geq 43,14$
1.3.2.17.	Lėvenyje ties Bernatoniais LKS (x: 517723.8697; y: 6184455.075)	cm; m	≥ 270 ; $\geq 46,62$
1.3.2.18.	Sanžilės kanale ties Bernatoniais LKS (x: 517520.8758; y: 6183849.892)	cm; m	≥ 270 ; $\geq 46,62$
1.3.2.19.	Jūroje ties Taurage LKS (x: 390673.8037; y: 6125228.953)	cm; m	≥ 730 ; $\geq 19,50$
1.3.2.20.	Minijoje ties Kartena LKS (x: 341696.2854; y: 6200158.761)	cm; m	≥ 520 ; $\geq 23,24$
1.3.2.21.	Minijoje ties Priekule LKS (x: 331556.8977;	cm; m	≥ 560 ; $\geq 4,70$

	y: 6160456.186)		
1.3.2.22.	Minijoje ties Lankupiais LKS (x: 333524.4869; y: 6152958.797)	cm; m	≥ 825 ; $\geq 3,40$
1.3.2.23.	Žeimenoje ties Pabrade LKS (x: 613515.8342; y: 6095663.471)	cm; m	≥ 250 ; $\geq 118,30$
1.3.2.24.	Merkyje ties Jašiūnais LKS (x: 585714.9189; y: 6033810.468)	cm; m	≥ 225 ; $\geq 150,39$
1.3.3.	Labai aukštas vandens lygis Klaipėdos valstybinio jūrų uosto akvatorijoje, Kuršių mariose ties Nida, Vente, Akmenoje-Danėje ties Klaipėda (Žvejų gatvė)	vandens lygis pagal LAS07 (cm)	≥ 650
1.3.4.	Labai žemas vandens lygis Klaipėdos valstybinio jūrų uosto akvatorijoje, Kuršių mariose ties Vente	vandens lygis pagal LAS07 (cm)	≤ 400
1.3.5.	Labai smarkus traukūnas Klaipėdos valstybinio jūrų uosto akvatorijoje	vandens lygio svyravimų amplitudė (cm); periodas (min.)	≥ 50 ; ≤ 5
1.3.6.	Labai smarkus laivų apledėjimas Baltijos jūroje, Kuršių mariose, Klaipėdos valstybinio jūrų uosto akvatorijoje	ledo sluoksnis (cm); trukmė (val.)	$\geq 0,7$; ≥ 1
1.3.7.	Labai smarkus bangavimas Baltijos jūroje	bangų aukštis jūroje (m)	≥ 6
1.4.	Katastrofinis hidrologinis reiškinys		
1.4.1.	Labai aukštas vandens lygis	vandens lygio pakilimas virš vandens matavimo stoties nulinio lygio pagal LAS07 (cm); vandens lygio pakilimas pagal LAS07 (m)	
1.4.1.1.	Kauno mariose ties Birštonu LKS (x: 502169.7768; y: 6052996.802)	cm; m	≥ 970 ; $\geq 48,82$
1.4.1.2.	Nemune ties Kaunu LKS (x: 492226.2878; y: 6084459.859)	cm; m	≥ 850 ; $\geq 29,36$
1.4.1.3.	Nemune (Atmatos atšakoje) ties Rusne LKS (x: 333693.833; y: 6132670.402)	cm; m	≥ 448 ; $\geq 2,95$

1.4.1.4.	Šyšoje ties Šilute LKS (x: 339876.1068; y: 6136440.684)	cm; m	≥480; ≥4,22
1.4.1.5.	Minijoje ties Kartena LKS (x: 341696.2854; y: 6200158.761)	cm; m	≥610; ≥24,14
1.4.1.6.	Neryje ties Vilniumi (Žygimantų gatvė)	cm; m	≥715; ≥91,19
1.4.1.7.	Neryje ties Vilniumi (Katedros aikštė)	cm; m	≥780; ≥91,84
1.4.1.8.	Neryje ties Grigiškėmis	cm; m	≥650; ≥90,54
1.4.2.	Labai didelis potvynis	užlieta teritorija (ha)	≥60 000
1.4.3.	Labai pavojinga ledų sangrūda	ledų sangrūda (faktas); staigus didelis vandens lygio pakilimas (tikimybe)	yra; ≤1 %

2. Stichinis meteorologinis, katastrofinis meteorologinis, stichinis hidrologinis ir katastrofinis hidrologinis reiškiniai – reiškiniai, pasiekę ar viršiję nustatytus rodiklius.

3. Temperatūros ir kritulių indeksas $TPI = (P/T) \times 100$,

čia: P – 30 d. kritulių kiekis (mm); T – 30 d. vidutinės paros oro temperatūros suma (°C). TPI indeksas skaičiuojamas, kai prieš tai einančių 30 d. laikotarpio vidutinė oro temperatūra aukštesnė kaip 5 °C (pradedama skaičiuoti ne vėliau kaip balandžio 15 d.). Stichinė sausra registruojama, kai TPI indekso reikšmių 30 d. vidurkis yra mažesnis kaip 3,5. Vidurkis skaičiuojamas pagal iš eilės einančių 30 d. TPI vertes. Skaičiuojant stichinės sausras trukmę, prie dienų, kuriomis stebimas stichinės sausras kriterijus, skaičiaus pridedamos 29 d., pagal kurias buvo apskaičiuotas TPI indekso verčių 30 d. vidurkis stichinės sausras registravimo dieną.

4. Kompleksinis miškų gaisringumo rodiklis – empirinis kaupiamasis dydis miškų gaisrų kilimo pavojui įvertinti. Skaičiavimui naudojama oro temperatūra ir drėgmė vidurdienį, paros kritulių kiekis.

5. Gamtosauginis vandens debitas – minimalus vandentakio vandens debitas, reikalingas, kad būtų užtikrinamos minimalios ekosistemų gyvavimo sąlygos, apskaičiuojamas pagal Gamtosauginio vandens debito apskaičiavimo tvarkos aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2005 m. liepos 29 d. įsakymu Nr. D1-382 „Dėl Gamtosauginio vandens debito apskaičiavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.